

Bouwen in baksteen

Hout en riet

De oudste kerkjes in Noord-Nederland waren heel eenvoudig. Ze werden gebouwd van hout en afgedekt met riet. Later werden kerken gebouwd van steen. De gebouwen werden toen steviger, veiliger en groter.

Sommige kerken zijn van buiten gepleisterd: glad gemaakt met een soort kalk. Zo hoefde je niet steeds de voegen te onderhouden.

In de natte kalk maakten werklieden soms lijntjes, zodat het net leek alsof de kerk van dure zandstenen was gemaakt.

Vul in en streep door

1. Van welk materiaal zijn de muren van jouw kerk gemaakt?
Tufsteen / Baksteen / Hout / _____
2. Als er bakstenen zijn, meet dan de grootste steen op. Die is _____ cm breed en _____ cm hoog. Het is dus een / geen kloostermop.
3. Welke andere materialen zijn er gebruikt voor het bouwen van jouw kerk? Denk aan ramen, deuren, dak en toren.

Tufsteen

De eerste stenen kerken werden gebouwd van tufsteen. Tufsteen is een zachte, grijze natuursteen die met boten uit Duitsland werd aangevoerd. Het was een kostbaar bouw materiaal. Bij de groeve maakten de steenhouwers er meteen handige blokken van: ongeveer 30-40 cm lang, 15-20 cm breed en 7,5-10 cm hoog.

Baksteen

Je kunt bouwstenen ook bakken van klei. Dit noem je bakstenen. De Romeinen deden dat al. Vanaf ongeveer 1150 ging men dat in Noord-Nederland ook doen, want er was veel klei te vinden in de buurt.

De eerste bakstenen kregen hetzelfde grote formaat als de tufstenen. Ze worden **kloostermoppen** genoemd omdat ze gemaakt werden in de kloosters. Later ging men ook stenen bakken in andere formaten. Hoe groter de baksteen, hoe ouder die is.

Bouwen in baksteen

Romaanse bouwstijl

De eerste stenen kerkjes hadden dikke muren en kleine ramen. De bovenkant van ramen en deuren kreeg een ronde vorm. Dat noemen we de romaanse bouwstijl.

Gotische bouwstijl

Men probeerde steeds hogere en dunnere muren te bouwen en grotere ramen. De vorm van de ramen en deuren werd hoog en spits. Dat noemen we de gotische bouwstijl.

Romano-gotische bouwstijl

In Groningen is iets speciaals te vinden, het heet de romano-gotische bouwstijl. De gebouwen lijken op romaanse gebouwen, maar de ramen en muren zijn hoger en je ziet veel versieringen in de muren. Allerlei figuurtjes die zijn gemaakt van baksteen.

Vergelijken

1. In welke kerk is het lichter, in een romaanse of een gotische kerk? En waarom?

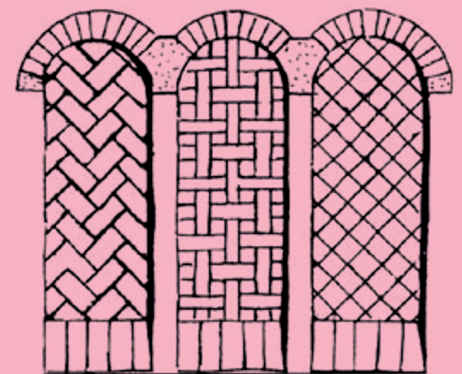
2. Kijk naar de plaatjes op dit blad en naar jouw kerk. Kun je iets van die stijlen terugvinden? Zo ja, wat dan en waar?

Door de bakstenen op verschillende manieren te metselen, werden de muren van de kerk versierd, zoals op het plaatje hierboven. Zoek in de muren van jouw kerk of je deze verschillende soorten metselwerk kunt ontdekken.